



Gorenjsko gospodarstvo ogroženo

Vida Kocjan, foto: Matic Štojs, Gregor Pohleven, www.herminakrt.si

Gospodarstvo na Gorenjskem še nikoli doslej ni bilo na tako kritični točki, kot je zdaj. Veliko odgovornost za to nosijo tudi banke, ki so že začele s procesom razlaščenja Merkurja. Končni cilj naj bi bila Sava Kranj.

Stanje v slovenskem gospodarstvu se ne izboljšuje tako, kot se nemara zdi na prvi pogled. Je samo zatišje pred viharjem, ki se bo razbesnel po lokalnih volitvah. To kažejo podatki s terena, kot se reče, pa tudi zelo visoka nelikvidnost gospodarskih družb. Zneski neporavnanih obveznosti gospodarskih družb, pri čemer pa v podatkovnih bazah Agencije RS za javno-pravne evidence in storitve (Ajpes) ne zajemajo tudi neplačanih obveznosti samostojnih podjet-

nikov (ti namreč niso pravne osebe), so samo v enem mesecu, z julija na avgust, zrasli z 272 na skoraj 319 milijonov evrov oziroma za 47 milijonov evrov ali za 17,3 odstotka. To pomeni, da je ob koncu avgusta kar 4.638 pravnih oseb imelo blokirane bančne račune za 319 milijonov evrov. Med temi pravnimi osebami je bilo 1.196 podjetij, ki so imela račun blokirani več kot pol leta, 351 celo več kot dve leti, kar pomeni, da je bilo najmanj 351 podjetij zrelih za stečaj.

Kranjski Merkur V javnosti je v zadnjem času veliko pozornosti namenjene kranjskemu Merkurju, ki naj bi šel v prisilno poravnano. Razlogi za težave so nelikvidnost, previsoka zadolženost in dejstvo, da banke nekaterih posojil za menedžerski odkup niso hotele več reprogramirati. Čeprav so oči zaposlenih v tem podjetju in javnosti obrnjene predvsem v Bineta Kordeža, nekdanjega predsednika uprave, ki je skupaj z večjim številom vodilnih v Merkurju želel izvesti menedžerski odkup, pa pozna-

valci razmer opozarjajo, da krivdo za zdajšnje stanje Merkurja nosijo tudi bančniki in člani nadzornega sveta, ki so pri tem Kordežu in njegovi skupini stali ob strani ter potrjevali njegove načrte.

Tudi Sava? Z Merkurjem je zelo povezana družba Sava iz Kranja, s tem pa tudi Janez Bohorič. Sava in Merkur sta temelj gospodarstva na Gorenjskem. To se je zdaj znašlo v največjih težavah po osamosvojitvi. Grozeči stečaj Merkurja ogroža namreč več ti-



soč delovnih mest in po navedbah poznavalcev lahko povzroči še dodatnih 800 milijonov evrov škode, saj bi s potopom Merkurja na Gorenjskem in tudi širše v državi propadli tudi mali in srednji podjetniki, ki so vezani na Merkur. Na najslabši način se tako potrjuje upravičenost opozoril Marka Kranjca, guvernerja Banke Slovenije, da so gospodarsko krizo v Sloveniji drastično poglobili tisti, ki s finančnimi malverzacijami ob prevzemih za svojo osebno korist uničujejo realni sektor gospodarstva.

Forum 21 in banke Zgodba o Merkurju je šolski primer spleta uničujočih zasebnih interesov ter slabega dela članov nadzornih svetov in posameznih bank. V primeru Merkurja sta bili to Gorenjska banka in Probanka, sodelovalo pa naj bi še vsaj pet bank. Zdaj se je izkazalo, da je

bila v prevzemanje Merkurja vpeta tudi banka Hypo Alpe Adria in seveda močna ekipa ljudi, poleg Kordeža in Bohoriča še vodilni v bančnih enotah, povezave pa nedvomno segajo tudi v Forum 21, ki ga vodi nekdanji predsednik Milan Kučan, članica foruma pa je tudi Romana Pajenk, direktorica Probanke. Pomemben član foruma je tudi Janez Bohorič. Če bo prišlo do prisilne poravnave ali celo stečaja, bodo na najslabšem mali delničarji, zaposleni ter na Merkur vezani mali in srednji podjetniki kot upniki.

Vloga Hermine Krt V primeru najslabšega scenarija v Merkurju bo po različnih ocenah izgubljenih več kot 4 tisoč delovnih mest, celotna neposredna in posredna škoda za Gorenjsko pa bo znašala kar milijardo evrov. Postavlja se torej vprašanje odgovornosti. V prvi vrsti so odgovorni nadzorniki Merkurja, ki bi morali preprečiti slabe poslovne poteze v minulem obdobju, pa tudi lastniki, uprava in ne nazadnje banke, ki so sporne poteze financirale. A za zdaj o tem ne govori nihče. Jakob Piskernik, vodja nadzornikov Merkurja, v mestni občini Kranj celo kandidira na listi bančnice Hermine Krt, ki vodi podružnico Probanke na Gorenjskem. Na njeni listi kandidira tudi Janez Bohorič iz Save in še nekateri drugi, vpleteni v zgodbo Merkurja. Potem ko so Merkur spravili na kolena, si zdaj očitno prizadevajo spraviti na kolena še mestno občino Kranj oziroma jo izčrpati, da bi rešili, kar so zavozili.

Cilj je Sava V delu strokovne javnosti so že pred časom opozarjali, da je cilj vsega tega polastitev kranjske Save. Ta je namreč zelo občutljiva na vsa dogajanja okrog Merkurja. Če pade Merkur, se lahko zgodi, da bo padla tudi Sava. Že pred meseci smo lahko slišali, da v bankah namenoma ne želijo reprogramirati Merkurjevih oziroma Merfinovih posojil in da jim je prav vseeno, ali bo Merkur propadel oziroma šel v stečaj. Cilj naj bi bila v resnici Sava, za vsem pa naj bi stala nova naveza tajkunov, v katero naj bi bil vpet tudi Janez Zemljarič.

Banke uresničujejo scenarij Zdaj se kaže, da so bila opozorila verjetno upravičena, banke pa že uresničujejo svoj scenarij. Prva



Če pade Merkur, je ogrožena tudi Sava.



Vloga Hermine Krt iz Probanke v Merkurju ni bila majhna; zdaj kandidira za županjo Kranja.

je na sceno stopila banka Hypo Alpe Adria International, ki je kot zastavni upnik Merfina objavila javno dražbo za prodajo več kot 328.000 delnic Merkurja, s katerimi je zavarovala svoje posojilo Merfinu. Javna dražba za prodajo 25-odstotnega lastniškega deleža bo 15. oktobra, kot izklicno ceno pa je banka postavila 38 milijonov evrov. V banki so torej začeli proces javne dražbe, kot je predviden v slovenski zakonodaji, le da tokrat na javni dražbi niso nepremičnine, pač pa delnice. Zanimivo je še, da je vodstvo Merkurja unovčevanje oziroma zaplembo zastavljenih delnic tistih bank in podjetij, ki so dali Merfinu posojila za nakup Merkurja, že dalj časa pričakovalo. Predsednik nadzornega sveta Merkurja Matevž Slapničar je ob tem pojasnil, da zaplemba poteka prek postopka prodaje in vnovičnega nakupa. Pričakuje, da bo banka Hypo Alpe Adria International v naslednji fazi sama nastopila kot kupec teh delnic in tako zaprla svoje terjatve do Merfina. S tem pa se bodo zamenjali tudi lastniki Merkurja. Mimogrede, iz poročila Merfina za leto 2009 je razvidno, da je podjetje, prek katerega so menedžerji prevzeli največjega slovenskega trgovca s tehničnim blagom, za posojila zastavilo vse svoje delnice Merkurja, ki jih je slabih 60 odstotkov.

Upniki Merfina Kdo so upniki Merfina, ki bodo sledili banki Hypo Alpe Adria, še ni znano, omenjajo pa se družbe Viator & Vektor, Alpos, Salonit Anhovo, Iskratel in Gorenjska borzno-posredniška družba. Pričakujejo, da bodo tudi preostali upniki Merfina izkoristili možnost zunajsodnega poplačila s prodajo zastavljenega premoženja. Predsednik uprave Merkurja Blaž Pesjak je glede javne dražbe, ki je posledica upniško-dolžniških odnosov med družbama Hypo Alpe Adria Bank International in Merfin, za STA pojasnil le, da te odnose lahko komentirata samo omenjeni družbi. »V Merkurju pa si želimo, da bi v



Janez Bohorič je v veliki stiski, saj je usoda družbe Sava zelo povezana z usodo Merkurja.

► primeru morebitne prodaje omejenih 328.147 delnic v lastniško strukturo vstopil tak lastnik, ki bi podprl sanacijski načrt in načrt finančnega prestrukturiranja Merkurja,« je poudaril Pesjak.

Vloga bank Janeza Bohoriča smo v Demokraciji že nekajkrat prosili za intervju, vendar ga je vedno preložil na poznejši čas. Za enega od slovenskih dnevnikov pa je v pogovoru, objavlj-

Pojasnil je še, da je Sava z nekdanjim predsednikom uprave Merkurja Binetom Kordežem začela sodelovati leta 2006, ko je Merkurju prodala družbo Sava Trade in v zameno dobila 20 odstotkov delnic Merkurja v vrednosti 40 milijonov evrov. Ko so se Merkurjevi menedžerji pripravljali na prevzem, pa so Savo povabili k sodelovanju v konzorciju, je še dodal. Sava je v to privolila, vendar pod pogojem, da se sklene opcijska pogodba, da lahko kadar koli v roku enega leta zahteva unovčenje delnic po enaki ceni, kot je bila prevzemna, hkrati pa bi bila deležna tudi obresti. Iz tega posla bi imela Sava 74 milijonov evrov dobička, a tega seveda ni

Gorenjsko gospodarstvo visi na nitki, posamezniki pa bi ga reševali na plečih mestne občine Kranj.

nem pretekli teden, priznal, da so težave Merkurja oslabile tudi letošnje poslovne izide Save. Pri tem je opozoril, da bi morale del odgovornosti in krivde za nastalo situacijo v Merkurju nositi tudi banke, ki so prenesle 200 milijonov posojil z Merfina na Merkur. Bohorič pa je zanikal, da bi Sava sodelovala pri menedžerskem odkupu Merkurja.

bilo. »Ko so banke videle, da se Merfinov prevzem Merkurja zapleta, so od vodstev Merfina in Merkurja zahtevale, da prenesejo za približno 200 milijonov kreditov z Merfina na Merkur, kar je predstavljalo začetek slabitve Merkurja,« je še dejal Bohorič. Prepričan je tudi, da bi banke morale prevzeti svoj del odgovornosti in krivde. »Kako so pravno zaščitene pred to odgovornostjo, ne vem. Vem pa, da je prenos kreditov z Merfina na Merkur znižal kapital v Merkurju, otežil njegovo poslovanje, posredno pa tudi znižal vrednost Merkurjevih delnic, s tem pa tudi naše naložbe,« je dejal Bohorič.

Merkur na psu Bohorič je prepričan, da je treba čim prej sanacijsko ukrepati, saj Merkur nima več niti denarja za obnavljanje zalog v trgovinah. Pri tem so v Savi pripravljene tudi na more-

Z novimi lastniki Merkurja bi prišlo do velikih sprememb tudi v Savi.



bitno razlastitev v Merkurju, če bi bila taka odločitev upnikov in bank, vendar Bohorič upa, da se to ne bo zgodilo, saj si želi sanacije Merkurja. Celotno premoženje Save je danes vredno okoli 850 milijonov evrov. Po opravljeni slabitvi naložbe v Merkur naj bi bila vrednost kapitala Save še vedno skoraj 400 milijonov evrov, če je seveda ta ocena točna, vseeno pa je to pol manj kot pred dogodki v Merkurju. O tem, ali se banke prek Mer-

kurja res želijo polastiti še Save, pa Bohorič ni govoril oziroma ga o tem ni nihče niti vprašal. Gorenjsko gospodarstvo je torej na kritični točki. Če bi zdaj bančniki prevzeli še vodenje mestne občine Kranj, Bohorič in Piskernik pa bi pri tem celo sodelovala, potem se Gorenjska lahko vpraša, kako dolgo bodo zaposleni še imeli službo. Zadnja povodenj jih ni prizadela, lahko pa jih odnese ravnanje ljudi, omenjenih v članku. ■